

AP3 forsøgsplan 2026

Af: Sarah-Lina Aagaard Schild

Introduktion

I 2026 indsættes de drægtige søer på to danske økologiske grisebedrifter i drægtighedsmarker, hvor søerne får adgang til tre forskellige græsblandinger. Målet med at optimere græsblandingerne er, at sikre søerne adgang til protein og energi via afgræsning og sikre plantedække længst mulig hen over året. Katost er tilsat med henblik på øget biodiversitet. Foruden at have en næringsmæssig værdi for dyrene, så bidrager et mere diversit græsdække med kompleksitet til foldene, hvilket er en fordel, da kompleksitet gavner dyrevelfærden.

Materialer og metoder

Der laves observationer af både græsdække og dyr i de drægtighedsmarker, hvor der er sået forskellige græsblandinger, observationerne foregår i 2026. I tabel 1 er angivet informationer om hver bedrift.

Tabel 1. Oplysninger om de to værtsbedrifter.

	Bedrift 1	Bedrift 2
Geografisk placering	Vestjylland	Syddanmark
Jordtype, drægtighedsmark	JB1+JB2	JB3
Såning	Græsset sås ud i dæksæd	Græsset sås ud i dæksæd
Særlig management af græs-dække		Pløjefri
Tidspunkt sået	Midt april 2025	Start maj 2025
Sidste planlagte slæt inden søerne indsættes	-	-

Informationer om de såede frøblandinger i hver kommende drægtighedsfold kan ses af Tabel 2 og sammensætningen af hhv. standard- og urteblandinger fremgår af Tabel 3.

Tabel 2 Oversigt over de blandinger som blev kombineret og herefter sået ud på de to bedrifter. Sammensætningen af standard- og urteblandingerne er oplyst i Tabel 3.

	Blanding	Standardblanding (%)	Urteblanding (%)	Urteblanding + alm. katost (%)
Bedrift 1	1	100		
	2	83	17	
	3	76	16	8

Bedrift 2	1	100		
	2	85	15	
	3	79	14	7

TABEL 3. Sammensætningen af frø i de anvendte blandinger. Andelen af frø er angivet i vægtprocent. Grundet udfordringer med levering blev der ikke tilsat bibernelle til urteblandingen på bedrift 1.

	Bedrift 1, urteblanding	Bedrift 2, urteblanding	Standardblanding (Ø55), kontrol
Lucerne Øko. (%)	20	20	
Bibernelle Konv. (%)	0	15	
Cikorie Øko. (%)	10	7,5	
Esparsette Øko. (%)	35	35	
Kommen Konv. (%)	20	10	
Kællingetand Konv. (%)	5	5	
Lancet vejbred Øko. (%)	10	7,5	
Hvidkløver, småbladet (%)			10
Alm rajgræs, sildig diploid (%)			50
Alm rajgræs, sildig tetraploid (%)			15
Rødsvingel (%)			25
Øko-andel	75	70	100

Registreringer i 2026

Græsdækket

Det er afgørende at græsset i folde til søer og grise er slidstærkt og effektivt til at opsamle kvælstof og fosfor for at begrænse udvaskningen af næringsstoffer fra folden. Planternes evne til at opsamle næringsstoffer er kendt og i sammensætningen af græsblandingerne er der taget hensyn til denne. Græsblandingerne slidstyrken ift. søernes adfærd er kun kendt for standardblandingen, som har været anvendt i praksis i en længere årrække. For at bedømme slidstyrken (plantedækket) laves der droneoverflyvninger 2-4 gange i løbet af 2026 for at se udviklingen af plantedækket igennem den tid, hvor søerne er i markerne. Den første overflyvning forventes umiddelbart inden søerne indsættes på marken og den sidste i slutningen af 2026, hvor der typisk er udfordringer med at holde græsdækket i foldene.

Der er kendskab til, hvilke frø som er sået ud i drægtighedsmarkerne, men hvilke som lykkes med at spire og overleve imens søerne er på markerne er ukendt. Derfor besøges markerne 3-4 gange i 2026 med henblik på at se, hvilke planter som faktisk findes i foldene. Den første scoring forventes umiddelbart inden søerne indsættes – kan dog ske tidligere afhængig af, om der tages slæt inden søerne indsættes.

Græskvalitet

Der indsamles græsprøver 1-2 gange per måned fra umiddelbart inden søerne indsættes og frem til vækstsæsonen slutter. En første plan for græsprøvetagning er:

April 1 prøve, maj 2 prøver, juni 2 prøver, juli 2 prøver, august 1 prøve, september 1 prøve, oktober 1 prøve.

Der er fundet en god overensstemmelse mellem NEL20 (energimål brugt til kvæg) og FEso, prøverne sendes derfor til NIR-analyser på kvæglaboratoriet. Foruden energiindholdet i græsset analyseres bl.a. for græsblandingernes proteinindhold og fordøjelighed.

Management af græsdække

I forbindelse med prøvetagning i maj, juni og juli inddrages plantekyndige for at bidrage til vurderingen af indikatorer på, hvornår det er optimalt at pudse markerne af for at sikre bedst mulig kvalitet af græsdækket.

Biodiversitet

Det planlægges at lave en generel vurdering af blomstrende planter pr kvm som mål for plantedækkets bidrag til at understøtte biodiversitet i drægtighedsmarkerne.

Dyrene

Der kan være flere tænkte fordele ved de udsåede græsblandinger særligt ift. at se græsset som foederkilde. For at få fordel af græsblandingerne er det nødvendigt, at søerne er villige til at græsse dem. Derfor observeres søernes græsningsadfærd/-præferencer. Der indsamles også generelle informationer om fordring og eventuelle sygdomstilfælde/-behandlinger samt eventuelt om deres produktionsresultater (antal levende og dødfødte grise ved faring).

Foreløbig plan for adfærdsregistreringerne

På hver bedrift observeres søernes adfærd 7 dage igennem græssets vækstsæson hhv. 1 dag i: April, maj, juni, juli, august, september og oktober. Hver af dagene observeres søerne 2 x 2 timer, og observationerne foretages via scan sampling. Nærmere beskrivelse af scanningerne følger, når drægtighedsfoldene er etableret og fordelingen af græsstriberne er markeret op; forventningen er, at der laves kvadranter i foldene og søer der græsser i hver kvadrant registreres ved scanningerne. Søer der græsser er kendetegnet ved, at de hiver eller tygger i græsset.

Databehandling

På baggrund af de indsamlede data laves en vurdering af:

- Slidstyrken af de 3 græsblandinger (græsdække igennem sæsonen vurderet vha. droneoverflyvninger)
- Sammensætning af græsdækket (hvilke arter vokser op)
- Optimal græsmanagement (indikatorer på hvornår marken bør pudses af)
- Den ernæringsmæssige kvalitet af græsblandingerne
- Søernes græsningspræferencer

Inddragelse af fjerkræ

Slidstyrken af græsdækket i folde med fjerkræ er ukendt ligesom der heller ikke er lavet systematiske undersøgelser af, hvilke græsblandinger de økologiske fjerkræproducenter anvender. I nærværende projekt kontaktes en række fjerkræproducenter for spørgsmål om, hvilken græsblanding de har valgt at bruge samt deres overvejelser ift. græsmanagement. Fokus er på systemer med mobile hønsehuse. På mindst to bedrifter med mobilt hønsehus planlægges nærmere registreringer af bl.a. græsmanagementrutiner, før/efter registreringer (før hønsene indsættes samt umiddelbart efter de er flyttet fra arealet) af græslængde og af bare pletter/bar jord i folden. Desuden forventer vi at se på blomme-farve. Der planlægges en vurdering af græssets kvalitet (er græsset gået i blomst meget stængel) og betydningen for det forventede næringsstofoptag via græsset.